

א וועכנטליכע בלעטל ארויס דורך בני אמונים

ובל מאמרים

פרשת נח

בנתיבות אמונים

פון די טיפקייט פון די פרשה אין די ענינים פון אמן און תפילה

עשה למען שמך

אז מיר בעהטן נישט וועגן אונז, נאר מיר בעהטן וועגן זיין כבוד און אז זיין נאמען זאל פארהייליגט ווערן.

אזוי ווי עס שרייבט דער רבי חיים וואלאזשינער (נפ"ה ב' א) אז די תכלית פון די כוונה ביים דאווענען דארף זיין נאר וועגן דעם אויבערשטן, ווייל ווען עס איז פארהאנען א חילול השם אין די צייט וואס די אידן געפינען זיך אין א ענגשאפט און די פעלקער פרעגן: "איז דעם דאס די פאלק פון דעם אויבערשטן?", דארפן אלע בעהטן און זיך אויסגיטן דאס הארץ פאר השי"ת אז זיין נאמען זאל נישט פארשווערט ווערן, און ער זאל זיך אננעמען פאר זיין אייגענעם נאמען (שפת חיים - רינת חיים ביאור שמ"ט).

דער עיקר און דער טפל

דער גאון רבי חיים שאול קויפמאן דער ראש ישיבה פון גייטסהעד האט עס ערקלערט מיט א מעשה וואס איז געווען ביי איינעם פון די גרויסע צדיקים: איינמאל איז געקומען צו אים א סוחר און האט זיך געוואלט דורך שמועסן וועגן זיינע געשעפטן, אבער דער רבי האט אים אפגעזאגט און אזוי געזאגט: 'איך בין נישט קיין סוחר און איך פארשטיי נישט אין די זאכן, גלייך נאך אים איז אריין א צווייטער איד צום רבין און ווען ער איז ארויס האט ער דערציילט פארן סוחר - וואס איז נאך געווען אינדריסן - אז צווישן אנדערע זאכן האט דער רבי אים אויך געגעבן קלוגע עצות וועגן זיינע געשעפטן.

פארשטייט זיך אז דער סוחר איז באלד צוריק צום רבין און האט זיך געוואונדערט: 'פארוואס האט דער רבי נישט אויפגענומען און דעם אנדערן א?', האט דער רבי אים געענטפערט: איך וועל עס דיר ערקלערן מיט א משל, צו וואס איז עס גלייך: א סוחר וואס האט איינגעקויפט אין א פאבריק א גרויסע קוואנטום פון סחורה פאר נישט א קליינע סומע, ווען ער האט שפעטער באמערקט אז די רעדער פון זיין וואגן קריצן, איז ער צוריק און האט געבעהט א קליינעם פלעשל אויל פאר זיין וואגן, דער באלעבאס האט עס באלד דערלאנגט, און האט אפילו נישט געוואלט נעמען קיין געלט אויף דעם.

א בעל-עגלה וואס איז געשטאנען אין די זייט און האט עס צוגעזעהן איז אים עס זייער געפעלן, איז ער אויך צוגעגאנגען און געבעהט פונעם באלעבאס א פלעשל אויל אומניסט, אזוי ווי דער פריערדיגער סוחר... אבער דער געשעפטסטאן האט אים געגעבן צו ערקלערן: דער סוחר וואס איז דא געווען פאר דיר האט איינגעקויפט ביי מיר א גרויסער קוואנטום פון סחורה און האט באצאלט פאר דעם א גרויסע סומע, וועגן דעם האב איך זיך געפרייט אים צו שענקען פון מיר א פלאש אויל כדי ער זאל קענען אהיים פירן די סחורה וואס ער האט איינגעקויפט ביי מיר, אבער דו, וואס דו האסט גארנישט איינגעקויפט ביי מיר, וויאזוי האסטו זיך געוואגט צו קומען בעהטן אויל פאר די רעדער פון זיין וואגן!?

אויך דו, האט דער רבי ערקלערט פארן סוחר, ווען דו ביזסט געקומען צו מיר נאר איך זאל דיר געבן עצות אויף דייער געשעפטן האב איך דיר אפגעזאגט, ווייל אין אמת'ן געב איך זיך נישט אפ מיט די ענינים. אבער דער צווייטער סוחר האט זיך קודם דורכגערידט מיט מיר אסאך צייט אין עניני עבודת ה' און מיט דעם האט ער אויפגעוויזן אז דאס איז דער עיקר און דער ציל פון זיין לעבן; אויב אזוי, ווען ער האט אין ענדע געבעהטן א עצה וועגן זיינע געשעפטן האב איך זיך אפגעגעבן מיט דעם, ווייל איך האב פארשטאנען אז ביי אים איז די פרנסה כדי צו קענען דינען דעם אויבערשטן.

מיט דעם, האט ערקלערט רבי חיים שאול, קענען מיר פארשטיין וואס מיר זאגן ביים ענדע שמונה עשרה: "עשה למען שמך...". ווייל ווען די עיקר פון אונזערע בקשות זענען אויף הצלחה אין עבודת ה' און אויף אונזער רצון זיך צו דערנענטערן צו אים, איז אויך אויב מיר בעהטן אז צו דעם זאלן מיר אויך האבן געזונט און פרנסה, ווייל דער עיקר ציל איז עבודת ה', ממילא וועט השי"ת אויך געבן אלע אונזערע געברויכן.

וועגן דעם ברענגט דער טור אז דער וואס איז געוואוינט צו זאגן אין סוף פון זיין שמונה עשרה 'עשה למען שמך...' איז זוכה צו מקבל זיין פני השכינה, ווייל מיט דעם האט ער אויפגעוויזן אז אלע זיינע בקשות אויף די וועלטליכע געברויכן איז נאר כדי ס'זאל ארויס קומען א קידוש ה' אויף דער וועלט, און ער זאל קענען מקיים זיין די תורה און די מצוות ווי עס דארף צו זיין, מיט דעם ווערן אלע זיינע עניני עולם הזה אויף ורחמינות - וואס דאס קען אסאך צוהעלפן אז די תפילות זאל אנגענומען ווערן (קובץ קול התורה: סב עמ' ט).

ווען מיר ענדיגן די שמונה עשרה זאגן מיר א ספעציעלע בקשה: "עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך". די מקור פון די בקשה טרעפן מיר אין טור (ארי"ה קכב): "שמואל האט געזאגט, 'יעדער וואס איז געוואונט צו זאגן די פיר זאכן איז זוכה צו מקבל זיין די פני השכינה; 'עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך'."

דער ב"ח (סג) ערקלערט די טיפקייט פון דעם: "איך האב געטראפן שטיין אז דאס וואס מיר'ס זוכה צו מקבל זיין פני שכינה איז ווייל מיט די פיר זאכן איז ער מייחד די רגלי הארצה: למען שמך - איז עטרת, ימינך - איז חסד, תורתך - איז תפארת, קדושתך - איז גבורה."

א אנדערע נוסח ווערט געברענגט אין 'ספר המנהיג' (הל' תפילה) אין נאמען פון קדמונים: "יעדער וואס זאגט נאכן דאווענען די דריי זאכן: עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען משיח ווערט זיין תפילה אנגענומען."

אויך ווען מיר ענדיגן די אלע בקשות פון 'אבינו מלכנו' וואס איז אוועק געשטעלט אקעגן די ברכות פון שמונה עשרה (סידור עבודת ישראל) בעהטן מיר: "אבינו מלכנו עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא יענינו."

את קשתי נתתי - בענון

ווען מיר קומען ערקלערן די טיפקייט פון די בקשה וועלן מיר אנהויבן מיט די ווערטער "יעדער וואס חסד" (תורת משה) אויפן פסוק אין אונזער פרשה (ט: א): "את קשתי נתתי בענון והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ". "קשתי - איז ר"ת קדושת, שמי, תורת, ימינך", דאס איז א רמז אויף די בקשה: 'עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך'."

די גאר געהויבענע ווערטער ערקלערט זיין תלמיד רבי חזקיה פייבל פלויט דער רב פון שוראן (ליקוטי חבר בן חיים ח"ג בהקדמה) געבויעט אויף וואס חז"ל זאגן (ברכות לב ב ראה מהרש"א) "פון ווען עס איז חרוב געווארן די בית המקדש זענען פאשלאסן געווארן די טויערן פון תפילה... ווייל דעם קענען מיר פארשטיין, אז איך דעם פסוק 'את קשתי נתתי בענון' איז מרומז אז אויך אין די צייט פון די גלות, ווען דער וואלקן פארדעקט און פארשפארט פאר אונז די טויערן פון תפילה, האט השי"ת געגעבן פאר אונז די סגולה פון 'קשתי' - ד.מ. די פיר זאכן וואס עס צו דערמאנען איז א סגולה צו מקבל זיין פני שכינה, און דורך דעם זענען מיר זוכה אז אונזערע תפילות וועלן אנגענומען ווערן אויך ווען מיר זענען אין גלות.

עס פאסט זיך צוליבן וואס עס ווערט דערציילט אויפן 'אמרי אמת' פון גער אז ער האט זיך געפירט זיך צו בוקן פיר מאל לכבוד די שכינה בשעת'ן זאגן די פיר בקשות (גידול תורה).

אלע אונזערע בקשות זענען 'למען שמך'

עס זעהט אויס אז נישט אומניסט האט מען מתקן געווען זיי צו זאגן פונקט ביים ענדיגן די שמונה עשרה, ווייל דער וואס זאגט עס ביים ענדיגן דאווענען, איז מיט דעם מגלה דעת אז אלעס וואס ער האט געבעהט אין לויף פונעם דאווענען, האט ער נישט געבעהטן ווייל ער האלט אז עס קומט זיך אים אלץ זיינע מעשים, נאר ער האט געבעהטן אלץ דעם אויבערשטן חסדים און וועגן זיין נאמען, זיין תורה און זיין קדושה, און אויב ער טוהט טאקע אזוי איינגעקענען, איז ער ראוי אז זיין תפילה זאל אנגענומען ווערן און ער וועט זוכה זיין צו מקבל זיין פני שכינה.

וויבאלד אז די געדאנק איז זייער א וויכטיגע זאך ביים דאווענען, און דאס איז די שליטל פון אונזערע תפילות, פארשטייט מען פארוואס האט מען מתקן געווען אז עס זאל ווי א טייל וואס קומט באלד נאכן עיקר דאווענען, וואס דאס איז די תפילה פון שמונה עשרה, כדי דער מענטש זאל זיך פון דעם אפזענען אז דאס דארף זיין דער ציל פונעם מענטש ביים דאווענען - נישט צו בעהטן ווייל עס קומט זיך, נאר בעהטן ווי א מתנת חנים (יב"ט דרך' שמוח ב מאמר מד מ"א ט"ז).

אבער, האט דער משגיח רבי חיים פרידלענדער זצ"ל געזאגט, כדי זוכה צו זיין אין דעם איז נישט גענוג נאר מיט זאגן, נאר מיר דארף עס פילן אין טיפן הארץ ווי שטארק עס טוהט אונז ווי אז דער כבוד שמים איז פארהיילן, און ווי ווייט מיר גלוסטן אז עס זאל אויפגעדעקט ווערן דעם אויבערשטן כבוד און די כבוד התורה, אז עס איז אמת

רעגן אין זכות פון אמן

וַיִּסְקְרוּ מִיָּמֵינוּ יַתְּהוּם וַאֲרַבְתַּת הַשָּׁמַיִם וַיַּפְּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמַיִם (א ג)

ז'כלא הגשם מן' - איז די סופי תיבות 'אמן', פון דעם איז א רמז אז די רעגן קומט אין זכות פון ענטפערן אמן, און אויב מענטפערט נישט אמן ווי עס דארף צו זיין, הערט חלילה אויף צו קומען רעגן, אזוי ווי די חכמים זכרונם לברכה זאגן (תענית ח א): "אין גשמים יורדים אלא בשביל בעלי אמונה."

'שמנה לחמו' ח ב; 'אסיפת גרשון' א יג

ברכה שלימה ונאמר אמן

דער דברי ישראל פון מאדזשיץ' שרייבט אין אונזער פרשה: אין די ווערטער "לאמר צא מן" (ח טו-טז) האט די תורה מרמז געווען אויף די תקנה וואס ווערט געברענגט אין זוהר הקדוש (תיקון' יט) צו זאגן יעדן טאג ניינציג אמינים, ווי די תורה זאגט אונז דא: **'לאמר צא' אמן'**.

דאס אכטונג געבן צו ענטפערן אמן איז משפיע פארן מענטש שפע פון טובה און ברכה אזוי ווי עס ווערט געברענגט אין זוהר הק' (וילך רפה א) און אין נאך מאמרי חז"ל, און אזוי ווי עס מרומז ביים ענדיגן בענטשן ברכת המזון: 'כן יברך אותנו... בברכה שלימה ונאמר אמן' אז דער וואס וויל געבענטשט ווערן מיט 'ברכה שלימה' זאל ער אכטונג געבן אויף 'נאמר אמן'.

לאמיר זיך משתדל זיין אכטונג געבן צו ענטפערן יעדן טאג ניינציג אמן'ס ווי די תקנה פון חז"ל, ויהי רצון אז אין דעם זאלן מיר זוכה זיין צו געבענטשט ווערן - בברכה שלימה ונאמר אמן.

